

**DOM ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE
BELI MANASTIR**

**PRAVILNIK IZ ZAŠTITE NA RADU
Članak 19. Stavak 2. Zakona o zaštiti na radu
(NN 71/01, 118/14, 154/14)**

**Beli Manastir, Bana Jelačića 108
Svibaj 2016**

SADRŽAJ

I. Uvodne odredbe	3
II. Organizacija uređivanja i provođenja zaštite na radu	3
a RAVNATELJ	4
b OVLAŠTENICI	4
c STRUČNJAK ZAŠTITE NA RADU	5
d Povjerenik zaštite na radu	5
e Radnici	5
f ODBOR ZA ZAŠTITU NA RADU	6
III. Pravila zaštite na radu	6
a Osposobljavanje radnika iz zaštite na radu	6
b Obavještanje	7
c Poslovi s posebnim uvjetima rada	7
d Sredstva rada i radni okoliš	7
e Osobna zaštitna oprema	8
f opasne radne tvari	8
g Zaštita od požara, evakuacija i spašavanje	9
h Ozljede na radu i profesionalne bolesti	9
i Pružanje prve pomoći	9
j Zaštita nepušača	9
k Zabrana unošenja i KONZUMIRANJA alkohola i drugih sredstava ovisnosti	9
IV. Zaštita posebnih kategorija radnika	10
V. Prava, obveze i odgovornost POSLODAVCA i njegovih ovlaštenika	10
VI. Nadzor	10
VII. Isprave, evidencije i izvještaji	11
VIII. Prava, obveze i odgovornost radnika	11
IX. Prijelazne i završne odredbe	11
PRILOG 1: OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN	14
Sustav osposobljavanja	14
Karakteristike sustava	14
Sudionici osposobljavanja	14
Organizacijski oblik i trajanje osposobljavanja	14
Dokumentacija za osposobljavanje	14
Provjera znanja	14
Praktično osposobljavanje	15
Tijek osposobljavanja	15
PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN OPĆI DIO	15
PROGRAM O-R – PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN KOD RADA S RAČUNALOM	27
1. Namjena programa	27
2. Cilj programa	27
3. Teme programa	27
□ Prava, obaveze i odgovornosti poslodavca i njegovih ovlaštenika, osoba na rukovodnim mjestima i ostalih radnika prema odredbama Zakona o zaštiti na radu i Pravilnika o zaštiti na radu	27
□ Organizacija provedbe zaštite:	27
□ Zakonski propisi,	27
□ Interni propisi:	27
□ Elementi radnog mjesta s računalom	27
1. Oprema	27
2. Zaslom	27
3. Tipkovnica	27
4. Miš	27

5.	Radni stol ili radna površina.....	27
6.	Držač za predloške	27
□	Programska oprema	27
□	Radni okoliš	27
1.	Osvjetljenje,	27
2.	Mikroklimatski uvjeti,	28
3.	Buka,	28
4.	Zračenja	28
□	Vježbe rasterećenja	28
□	Provedba programa	28
4.	Nastavna pomagala	28
5.	Način prijenosa znanja	28
6.	Provjera znanja	28
	PROGRAM O-3 OSPOSOBLJAVANJE POSLODAVCA, POVJERENIKA I OVLAŠTENIKA.....	28
	Namjena programa	28
	Cilj programa.....	28
	Teme programa	28
	Način realizacije.....	29
	Nastavna pomagala.....	29
	Način prijenosa znanja	29
	Provjera znanja.....	30
	PRILOG 2: popis opreme za pružanje prve pomoći i mjesta za smještaj	30

Na temelju odredbe članka 19. stavka 2. Zakona o zaštiti na radu (N.N. br. 71/14, 118/14, 154/14) DOM ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE BELI MANASTIR, Beli Manastir, Bana Jelačića 108, (u daljnjem tekstu DOM), donosi dana 29. prosinca 2016. godine

PRAVILNIK O ZAŠTITI NA RADU

I. UVODNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom sukladno djelatnosti, radnim procesima, poslovima s posebnim uvjetima rada, sredstvima rada, opasnim tvarima i broju radnika, a na temelju izrađene procjene opasnosti iz zaštite na radu, utvrđuje se organizacija provođenja mjera zaštite na radu, pravila zaštite na radu, te prava, obveze i odgovornosti poslodavca i radnika u dijelu u kojem ta pitanja nisu uređena Zakonom o zaštiti na radu, propisima donesenim na temelju njega, te ugovorima o radu.

Članak 2.

Otklanjanje opasnosti za zdravlje i život radnika DOMA osigurava primjenom osnovnih, posebnih i priznatih pravila zaštite na radu. U tom cilju DOM utvrđuje organizaciju uređivanja i provođenja zaštite na radu, provedbu osposobljavanja radnika za rad na siguran način, poslove s posebnim uvjetima rada, način ispitivanja sredstava rada, opasnih radnih tvari, način na koji se njima mora rukovati, vrste i način uporabe osobnih zaštitnih sredstava i opreme, sustav obaveštavanja i upotrebu znakova obavješćavanja, izradu pisanih uputa o sigurnom načinu rada, postupak s ozlijeđenim i oboljelim radnicima, zaštitu nepušača, zabranu unošenja i uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti za vrijeme rada, zaštitu posebnih kategorija radnika, prava, dužnosti i odgovornosti radnika, te unutarnji nadzor.

U cilju uređivanja i provedbe zaštite na radu DOM ovim pravilnikom uređuje i način izbora povjerenika za zaštitu na radu.

Članak 3.

Otklanjanje opasnosti za život i zdravlje radnika i drugih osoba na radu DOM osigurava i primjenom pravila ponašanja u svezi poduzimanja preventivnih mjera zaštite od požara, postupcima gašenja požara te načinom provođenja evakuacije i spašavanja.

Članak 4.

Projektna dokumentacija, tehnička dokumentacija, elaborat o procjeni opasnosti, analize, nalazi, zapisnici, obavjesti, uvjerenja, svjedodžbe, stručna mišljenja, izvještaji i druge isprave na temelju kojih se utvrđuje stanje zaštite na radu i primjena pravila zaštite na radu, te evidentiraju i pohranjuju u zbirku isprava.

Članak 5.

Isprave iz prethodnog članka pohranjuju se i čuvaju kod ovlaštenika poslodavca iz zaštite na radu.

II. ORGANIZACIJA UREĐIVANJA I PROVOĐENJA ZAŠTITE NA RADU

Članak 6.

Sve poslove zaštite na radu u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o zaštiti na radu, drugim propisima i ovim Pravilnikom organizira, uređuje, nadzire i prati njihovu primjenu Ravnatelj DOMA u suradnji s ovlaštenicima, stručnjakom zaštite na radu, odborom zaštite na radu.

Članak 7.

Određene stručne, savjetodavne i druge poslove zaštite na radu obavljaju osobe ovlaštene i osposobljene za obavljanje poslova zaštite na radu, sukladno katalogu poslova zaštite na radu koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Članak 8.

Izvršavanje poslova zaštite na radu, koje DOM ne može stručno provesti, ugovara s pravnom osobom ovlaštenom za obavljanje tih poslova.

Članak 9.

Pored navedenog, poslove zaštite na radu provode i ima posebna ovlaštenja povjerenik radnika za zaštitu na radu i radnici.

A RAVNATELJ

Članak 10.

Ravnatelj osigurava uređivanje i provođenje zaštite na radu sukladno odredbama Zakona o zaštiti na radu, podzakonskih propisa, tehničkih normi i ovog pravilnika.

Ravnatelj obavlja sljedeće poslove zaštite na radu:

- donosi opće akte iz zaštite na radu s priložima
- donosi izmjene i dopune općih akata iz zaštite na radu i njihovih priloga
- prati izvršenje plana i programa mjera zaštite na radu
- donosi i prihvaća elaborat o procjeni opasnosti
- prihvaća izvješća o stanju zaštite na radu i o provođenju mjera zaštite na radu
- odlučuje o financiranju pojedinih projekata iz zaštite na radu i obavljanja poslova zaštite na radu
- ugovara osiguranje radnika za slučaj ozljede na radu i profesionalnih oboljenja
- ugovara usluge sa službama medicine rada radi osiguravanja i ostvarivanja specifične zdravstvene zaštite
- donosi odluke i rješenja o provedbi odredaba ovog pravilnika i drugih propisa iz zaštite na radu.

B OVLAŠTENICI

Članak 11.

Ovlaštenik za zaštitu na radu je odgovoran Ravnatelju za provođenje mjera zaštite na radu.

Članak 12.

Obveze ovlaštenika iz zaštite na radu su poduzimanje mjera u okviru njihovog djelokruga rada, kojima se osigurava provedba Zakona o zaštiti na radu i drugih propisa iz zaštite na radu, a naročito za to:

- da se na poslove ne rasporedi radnik koji nije osposobljen za rad na siguran način,
- da se na poslove s posebnim uvjetima rada ne rasporedi radnik za kojeg na propisani način nije utvrđeno da ispunjava tražene uvjete, odnosno da se radnik koji tražene uvjete više ne ispunjava ne zadrži na poslovima s posebnim uvjetima za rad,
- da se malodobnicima, ženama i radnicima sa smanjenom radnom sposobnošću ne dozvoli rad na poslovima koji bi mogli na njih štetno utjecati,
- da isključi iz uporabe strojeve i uređaje te osobnu zaštitnu opremu koja nije ispravna,
- da radnici rade sukladno odredbama ovoga Zakona, propisa donesenih na temelju njega, drugih propisa zaštite na radu, uputa poslodavca, odnosno proizvođača strojeva i uređaja, osobne zaštitne opreme i radnih tvari, te da koriste propisanu osobnu zaštitnu opremu,
- da radniku zabrani rad ako ga obavlja suprotno pravilima zaštite na radu,
- da osigura potreban broj radnika osposobljenih za pružanje prve pomoći te da im stavi na raspolaganje svu potrebnu opremu,
- da osigura da se za vrijeme rada ne piju alkoholna pića te uzimaju druga sredstva ovisnosti, odnosno da zabrani rad radnicima koji su na radu pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti te da ih udalji s rada.

C STRUČNJAK ZAŠTITE NA RADU

Članak 13.

Poslovi stručnjaka zaštite na radu definirane su u članku 21. Zakona o zaštiti na radu i to:

- 1) stručna pomoć poslodavcu i njegovim ovlaštenicima, radnicima te povjerenicima radnika za zaštitu na radu u provedbi i unapređivanju zaštite na radu,
- 2) sudjelovanje u postupku izrade procjene rizika,
- 3) unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu te poticanje i savjetovanje poslodavca i njegovih ovlaštenika da otklanjaju nedostatke u zaštiti na radu utvrđene unutarnjim nadzorom,
- 4) prikupljanje i analiziranje podataka u vezi s nezgodama, ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u vezi s radom te priprema propisanih prijava ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i izrada izvješća za potrebe poslodavca,
- 5) suradnja s tijelima nadležnima za poslove inspekcije rada, sa zavodom nadležnim za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Zavodom za unapređivanje zaštite na radu, ovlaštenima osobama te sa specijalistom medicine rada,
- 6) djelovanje u odboru za zaštitu na radu kod poslodavca,
- 7) suradnja s poslodavcem prilikom projektiranja, građenja i rekonstrukcije građevina namijenjenih za rad, nabave radne opreme i ostalih sredstava rada, osobne zaštitne opreme,
- 8) suradnja sa specijalistima medicine rada.

D POVJERENIK ZAŠTITE NA RADU

Članak 14.

Povjerenik radnika za zaštitu na radu koji je izabran od strane radnika.

Članak 15.

Izbor povjerenika radnika za zaštitu na radu kod poslodavca koji zapošljava više od 20 radnika provodi se u skladu s odredbama općeg propisa o radu kojim su uređena pitanja izbora radničkog vijeća.

Članak 16.

Izbor povjerenika za zaštitu na radu provodi izborni odbor. Izborni odbor ima najmanje 3 člana. Član izbornog odbora ne može biti radnik koji je kandidat za povjerenika za zaštitu na radu.

Članak 17.

Biračko pravo imaju svi radnici osim članova uprave. Izborni odbor utvrđuje popis radnika koji imaju biračko pravo.

Članak 18.

Glasanje je javno. Smatra se izabranim onaj kandidat koji je dobio najveći broj glasova radnika koji su glasovali.

Članak 19.

Prava i obveze povjerenika zaštite na radu utvrđena su člankom 71. Zakona o zaštiti na radu NN br. 71/14, 118/14, 154/14.

E RADNICI

Članak 20.

Radnici su dužni obavljati poslove zaštite na radu sukladno Zakonu o zaštiti na radu, Zakonu o radu i ugovoru o radu.

Odgovornost za povredu radnih obveza radnika definirana je u članku 68. i 69. Zakona o zaštiti na radu, NN br. 71/14, 118/14, 154/14, a za prekršaj u kaznenim odredbama Zakona.

F ODBOR ZA ZAŠTITU NA RADU

Članak 21.

Odbor zaštite na radu planira i nadzire primjenu pravila zaštite na radu, obavještavanje i obrazovanje iz zaštite na radu, vodi politiku sprečavanja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti i potiče stalno unapređivanje zaštite na radu.

Odbor zaštite na radu je savjetodavno tijelo poslodavca po pitanjima zaštite na radu radnika.

Članak 22.

Odbor se sastaje najmanje jedanput u tri mjeseca na poziv Predsjednika Odbora i o svojem radu vodi zapisnik.

Članak 23.

Predsjednik odbora o sjednicama Odbora obavještava inspektora rada, a inspektor će ocijeniti je li nužna njegova nazočnost na sjednici.

Članak 24.

U slučaju smrtne ili kolektivne ozljede na radu predsjednik Odbora dužan je sazvati sjednicu u roku od 48 sati od nastanka ozljede, analizirati uzroke i predložiti odgovarajuće mjere zaštite.

Članak 25.

Ukoliko predsjednik Odbora propusti sazvati sjednicu Odbora za zaštitu na radu u roku predviđenom u članku 24. ovog Pravilnika, povjerenik radnika ima pravo sazvati sjednicu Odbora.

Članak 26.

Ukoliko predsjednik Odbora propusti sazvati sjednicu dva puta za redom u rokovima utvrđenim člankom 22. ovog Pravilnika, povjerenik radnika ima pravo sazvati sjednicu Odbora.

Članak 27.

Povjerenik radnika dužan je poticati rad Odbora.

Članak 28.

Odbor za zaštitu na radu čine:

1. Predsjednik odbora za zaštitu na radu (poslodavac ili ovlaštenik poslodavca)
2. Članovi odbora za zaštitu na radu:
 - stručnjak zaštite na radu,
 - povjerenik radnika za zaštitu na radu,
 - spec. med. rada.

III. PRAVILA ZAŠTITE NA RADU

A OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA IZ ZAŠTITE NA RADU

Članak 29.

Osposobljavati se iz zaštite na radu dužni su :

- svi radnici prema članku 27. Zakona o zaštiti na radu
- poslodavac i ovlaštenici iz područja zaštite na radu prema članku 29. Zakona o zaštiti na radu
- radnici koji kod poslodavca obavljaju određene poslove zaštite na radu
- radnici određeni za provedbu evakuacije i spašavanja
- radnici određeni za pružanje prve pomoći
- svi radnici po programu osposobljavanja pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom

Članak 30.

Osposobljavanje se povjerava ovlaštenoj pravnoj osobi koja se bavi poslovima zaštite na radu.

Članak 31.

Sadržaj programa osposobljavanja za rad na siguran način utvrđuje se ovisno o procjeni opasnosti, a sastoji se teoretskog i praktičnog dijela.

Programima osposobljavanja moraju biti obuhvaćeni sadržaji o postupcima za rad na siguran način.

Članak 32.

Provjera znanja provodi se testovima znanja ili usmenim ispitivanjem, a ocjena praktične osposobljenosti promatranjem i ocjenom radnih postupaka na pojedinom radnom mjestu na kojem radnik radi.

Članak 33.

Zapisnik o ocjeni praktične osposobljenosti radnika za rad na siguran način na pojedinom mjestu rada sastavljaju i potpisuju poslodavac/neposredni ovlaštenik osposobljavanog radnika, radnik i stručnjak zaštite na radu zadužen za osposobljavanje iz pravne osobe s kojom je sklopljen ugovor za obavljanje poslova ZNR.

Članak 34.

Radnika koji ne zadovolji ni na trećoj provjeri osposobljenosti DOM odnosno uprava DOMA, može rasporediti na drugo radno mjesto (uz prethodnu provjeru osposobljenosti za to radno mjesto) ili s njim raskinuti ugovor o radu.

Članak 35.

Osposobljavanje i provjera osposobljenosti obavlja se u radno vrijeme i na trošak poslodavca.

B OBAVJEŠTAVANJE

Članak 36.

Poslodavac i ovlaštenici poslodavca su dužni radnike i njihovog predstavnika obavijestiti, te po potrebi im dati pisane upute o svim opasnostima i štetnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika, vezano uz obavljanje poslova, a osobito o:

- opasnostima i štetnostima na poslu, odnosno radnom mjestu i zaštitnim i preventivnim mjerama i aktivnostima vezanim uz djelatnost i uz svaki pojedini radni proces i posao,
- mjerama i ovlaštenim radnicima koji provode mjere pružanja prve pomoći, gašenja požara i spašavanja radnika.

C POSLOVI S POSEBNIM UVJETIMA RADA

Članak 37.

Poslodavac smije rasporediti radnika na poslove s posebnim uvjetima rada, koje definira Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada, NN 5/84, samo ako je prethodno, na propisani način, utvrđeno da radnik ispunjava potrebne uvjete prema čl. 36. Zakona o zaštiti na radu.

Članak 38.

Poslodavac dokazuje odgovarajućom ispravom da radnik ispunjava uvjete glede stručne sposobnosti, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti.

Radnika raspoređenog na poslove s posebnim uvjetima rada Ravnatelj upućuje na pregled ovlaštenoj ustanovi, odnosno specijalisti medicine rada s uputnicom RA-1.

Članak 39.

Popis poslova s posebnim uvjetima rada utvrđen je u procjeni rizika.

D SREDSTVA RADA I RADNI OKOLIŠ

Članak 40.

Ispitivanje sredstava rada i radnog okoliša sukladno odgovarajućim propisima i utvrđenim rokovima organizira ovlaštenik poslodavca u dogovoru s predstavnikom ovlaštene pravne osobe za poslove zaštite na radu. Ispitivanje sredstava rada i radnog okoliša, te izdavanje propisanih isprava obavlja ovlaštena pravna osoba za poslove zaštite na radu.

Članak 41.

Ispitana sredstva rada i uređaji koji ne zadovoljavaju osnovna pravila zaštite na radu utvrđeni od strane ovlaštene pravne osobe isključuju se iz pogona sve do njihova osposobljavanja za daljnji rad. U radnom prostoru koji ne zadovoljava osnovnim pravilima zaštite na radu, utvrđenim od strane ovlaštene pravne osobe, prekida se rad. Odluku o tome donosi RAVNATELJ.

U radnom prostoru koji ne zadovoljava osnovnim pravilima zaštite na radu, utvrđenim od strane ovlaštene pravne osobe, prekida se rad. Odluku o tome donosi RAVNATELJ na prijedlog ovlaštenika.

E OSOBNA ZAŠTITNA OPREMA

Članak 42.

Ovisno o procjeni opasnosti i popisu poslova na kojima se mora upotrebljavati osobna zaštitna oprema s naznakom sredstava, nabavu osobne zaštitne opreme u dostatnim količinama i prema propisima osigurava poslodavac.

Kada radnik zaprima osobnu zaštitnu opremu on se svojim potpisom zadužuje za ta opremu.

Članak 43.

Prilikom uporabe osobne zaštitne opreme radnik se mora pridržavati pravila zaštite na radu, uputa proizvođača. Proizvođač osobne zaštitne opreme dužan je uz osobnu zaštitnu opremu izdati tehničke upute i upute za uporabu u skladu sa zakonom.

Uvoznik, odnosno ovlaštena ustanova/obrt koji vrši nabavu za DOM i stavlja u promet osobnu zaštitnu opremu, dužan je osigurati upute na hrvatskom jeziku.

Članak 44.

Radnik se ne smije koristiti osobnom zaštitnom opremom koja mu nije povjerena i za korištenje koje nije osposobljen.

Radnik je dužan čuvati, održavati i koristiti se osobnom zaštitnom opremom sukladno pravilima zaštite na radu.

Radnik ne smije popravljati ili obavljati bilo kakve izmjene na osobnoj zaštitnoj opremi ili i zaštitnim napravama, osim kada je za to ovlašten i osposobljen.

Radnik ne smije odnositi osobnu zaštitnu opremu izvan radnih prostorija i prostora, osim radi održavanja čistoće tih sredstava.

Članak 45.

Radnicima se zamjenjuje osobna zaštitna oprema koja je uništena ili dotrajala samo uz povrat stare u skladište, o čemu se vodi propisana evidencija.

Članak 46.

Popis radnih mjesta na kojima se koristi osobna zaštitna oprema utvrđen je procjenom opasnosti.

F OPASNE RADNE TVARI

Članak 47.

Pri korištenju opasnih i štetnih radnih tvari moraju se pri radu primjenjivati sva pravila zaštite na radu u skladu s drugim propisima i uputama proizvođača, te osigurati da su opasne i štetne tvari označene na propisan način, a sigurnosno tehničke listove dužan je pribaviti ovlaštenik poslodavca.

Članak 48.

Korištenje opasnih i štetnih tvari, njihovo uskladištenje i odlaganje organizira i nadzire ovlaštenik u suradnji s stručnim predstavnikom iz pravne osobe ovlaštena za obavljanje poslova zaštite na radu. Popis opasnih radnih tvari utvrđen je procjenom opasnosti.

G ZAŠTITA OD POŽARA, EVAKUACIJA I SPAŠAVANJE

Članak 49.

U slučaju požara i iznenadnog događanja koji može ugroziti živote i zdravlje radnika i ostalih prisutnih osoba ako ostanu u prostorijama i prostorima poslodavca, neposredni voditelji evakuacije i spašavanja dužan je organizirati i osigurati evakuaciju i spašavanje radnika i drugih osoba iz poslovnih prostorija i prostora.

Članak 50.

Obveze iz prethodnog članka ostvaruju se u skladu s planom evakuacije i spašavanja u slučaju požara, eksplozije, prirodnih nepogoda i drugih pojava koje mogu ugroziti živote i zdravlje radnika. Plan evakuacije i spašavanja poseban je opći akt.

H OZLJEDE NA RADU I PROFESIONALNE BOLESTI

Članak 51.

Postupke i poslove u slučaju ozljede na radu ili profesionalne bolesti organiziraju i obavljaju ovlaštenici poslodavca.

Ukoliko se radi o smrtnoj, težoj ili skupnoj ozljedi radnika, ovlaštenik poslodavca je dužan odmah po nastanku događaja obavijestiti inspekciju rada. Obavijest se dostavlja odmah telefonom u Inspekciju rada u Područni ured Osijek na broj telefona 250-630 u redovno radno vrijeme. Izvan redovnog radnog vremena ozljede se prijavljuju na broj 112.

Ovlaštenici poslodavca dužni su na propisanom obrascu OR prijaviti ozljedu na radu Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje u roku od 8 dana.

I PRUŽANJE PRVE POMOĆI

Članak 52.

U slučaju ozljede na radu, radnik koji se zatekne na mjestu događaja dužan je o tome hitno izvjestiti radnika osposobljenog i zaduženog za pružanje prve pomoći i ovlaštenika poslodavca.

Članak 53.

Ovlaštenik poslodavca je dužan bez odgode doći na mjesto događaja i :

- ukloniti izvor opasnosti, a ako to nije moguće evakuirati radnika iz prostora u kojem je nastala ozljeda
 - organizirati pružanje prve pomoći
 - prema potrebi, pozvati hitnu medicinsku pomoć ili organizirati prijevoz ozljeđenog radnika na liječenje u zdravstvenu ustanovu na drugi način.
-

J ZAŠTITA NEPUŠAČA

Članak 54.

Temeljem Zakona o zaštiti na radu, čl. 57., zabranjuje se pušenje u radnim prostorijama DOMA.

K ZABRANA UNOŠENJA I KONZUMIRANJA ALKOHOLA I DRUGIH SREDSTAVA OVISNOSTI

Članak 55.

Temeljem Zakona o zaštiti na radu, čl. 58., zabranjen je dolazak na posao u alkoholiziranom stanju ili pod utjecajem drugih sredstava ovisnosti.

Zabranjeno je unošenje i uzimanje alkohola i drugih sredstava ovisnosti tijekom radnog vremena na radnim mjestima u prostorima DOMA.

Svaki zaposlenik koji zatekne drugog zaposlenika ili osobu u alkoholiziranom stanju ili pod utjecajem sredstava ovisnosti, može podnijeti prijavu poslodavcu, odnosno ovlašteniku poslodavca.

Svaki zaposlenik za kojeg poslodavac ili ovlaštenik poslodavca posumnja da je konzumirao alkohol ili druga sredstva ovisnosti, dužan je pristupiti testu za utvrđivanje alkoholiziranosti odnosno prisutnosti sredstava ovisnosti u organizmu.

Članak 56.

Kontrolu unošenja alkohola i drugih sredstava ovisnosti obavlja poslodavac, ovlaštenik poslodavca, odnosno radnici koji su osposobljeni i ovlašteni za obavljanje tih poslova.

Članak 57.

U slučaju osnovane sumnje da je zaposlenik pod utjecajem alkohola, poslodavac ili ovlaštenik upućuju istog na provjeru alkoholiziranosti u ovlaštenu ustanovu.

Zaposlenik je dužan pristupiti provjeri alkoholiziranosti, u protivnom smatra se da je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti.

Provjera alkoholiziranosti se može obavljati i nenajavljeno u cilju preventivnog djelovanja.

Članak 58.

Utvrđivanje da li je radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti obavlja se u ordinaciji ugovorenog liječnika medicine rada ili drugoj medicinskoj ustanovi postupkom vađenja krvi.

Provjera alkoholiziranosti se može obaviti i pri nesreći na radu, ako se osnovano posumnja u alkoholiziranost ozlijeđenog zaposlenika.

Članak 59.

Ukoliko se utvrdi da je radnik pod utjecajem alkohola i drugih sredstava ovisnosti poslodavac ili ovlaštenik poslodavca je dužan zabraniti radniku daljnji rad te ga udaljiti s mjesta rada.

Radnik snosi sankcije prema Pravilniku o radu DOMA.

IV. ZAŠTITA POSEBNIH KATEGORIJA RADNIKA

Članak 60.

Poslovi na kojima ne smiju raditi radnici mlađi od 18 godina, radnici sa smanjenom radnom sposobnošću, žene, trudnice utvrđuju se u elaboratu o procjeni opasnosti, a sukladno odredbama Zakona o radu i Zakona o zaštiti na radu.

Navedene kategorije radnika ne smiju se u skladu s tim rasporediti na poslove s posebnim uvjetima rada, na rad u smjenama i na druge poslove koji mogu štetno utjecati na njihovo zdravlje.

V. PRAVA, OBVEZE I ODGOVORNOST POSLODAVCA I NJEGOVIH OVLAŠTENIKA

Članak 61.

Prava, obveze i odgovornosti poslodavca u svezi sa zaštitom na radu uređuju se Zakonom o radu, Zakonom o zaštiti na radu, drugim propisima i ovim Pravilnikom.

Članak 62.

Prava, obveze i odgovornost ovlaštenika uređuju se Zakonom o radu, Zakonom o zaštiti na radu, drugim propisima, ovim Pravilnikom i Odlukom o prenošenju ovlaštenja za obavljanje poslova zaštite na radu.

Članak 63.

Odgovornost poslodavca i njegovih ovlaštenika za uređivanje zaštite na radu, odnosno odgovornost za prekršaj i gospodarski prijestup, utvrđena je kaznenim odredbama Zakona o zaštiti na radu.

VI. NADZOR

Članak 64.

Nadzor nad provođenjem poslova zaštite na radu obavlja Inspekcija za zaštitu na radu temeljem Zakona o zaštiti na radu.

Unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu sukladno odredbama Zakona za zaštitu na radu i ovog Pravilnika obavlja Ravnatelj.

VII. ISPRAVE, EVIDENCIJE I IZVJEŠTAJI

Članak 65.

Sukladno zakonu i podzakonskom aktu o vođenju isprava, evidencija i izvještaja te odredbama ovog pravilnika čuvaju se isprave, vode evidencije i podnose izvještaji iz područja zaštite na radu.

VIII. PRAVA, OBVEZE I ODGOVORNOST RADNIKA

Članak 66.

Prava i obveze radnika utvrđene su Zakonom o zaštiti na radu, Zakonom o radu i ovim pravilnikom.

Članak 67.

Odgovornost radnika utvrđena je propisima navedenim u prethodnom članku i ovim pravilnikom.

Članak 68.

Radnik čini težu povredu radne obveze ako:

- ne izvršava dužnosti iz zaštite na radu propisane zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim normama, kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu i odredbama ovog pravilnika
- poslove radnog mjesta obavlja suprotno pravilima zaštite na radu
- ne pristupi obrazovanju i osposobljavanju za samostalan rad na siguran način ili ne pristupi provjeri znanja za samostalan rad na siguran način
- propusti ili odbije raditi pod nadzorom radnika osposobljenog za rad na siguran način dok uspješno ne obavi provjeru svoje osposobljenosti za rad na siguran način
- odbije prihvatiti raspored na drugo radno mjesto za koje se može osposobiti za samostalan rad na siguran način, ako u tri pokušaja nije zadovoljio na provjeri osposobljenosti za rad na siguran način
- odbije napustiti radno mjesto ako to od njega traži odgovorni voditelj poslova radi sigurnosti i zaštite zdravlja
- ne prekine rad kada su mu izravno ugroženi život i zdravlje, zato što nisu primjenjena pravila zaštite na radu
- ne obavi pravodobno liječnički pregled na koji ga je uputio odgovorni voditelj poslova ili nadležna služba
- radeći suprotno pravilima zaštite na radu ugrozi sigurnost ili zdravlje drugih radnika;
- ne koristi se osobnom zaštitnom opremom ili zaštitnim napravama
- ne koristi se osobnom zaštitnom opremom na način utvrđen ovim pravilnikom
- ako ošteti ili ukloni oznake upozorenja ili uputa iz zaštite na radu
- odbije udaljiti se sa mjesta rada ili iz ustanove kada je zatečen da radi pod uticajem alkohola
- odbije pristupiti provjeri zdravstvene sposobnosti ili provjeri da li radi pod uticajem alkohola
- tijekom rada konzumira alkoholna pića ili druga sredstva ovisnosti ili ih unosi u prostorije i prostore poslodavca.

Za povredu radne obveze iz ovog članka radniku se može izreći stegovna mjera prestanka radnog odnosa.

Članak 69.

Radnik mora biti privremeno udaljen s rada, odnosno iz DOMA na način i u slučajevima utvrđenim zakonom, aktom kojim se u DOMU uređuju radni odnosi i ovim pravilnikom.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 70.

Pravilnik stupa na snagu i počinje se primjenjivati osam dana nakon objave na oglasnoj ploči DOMA.

Članak 71.

Ovim Pravilnikom stavljaju se izvan snage svi akti o zaštiti na radu koji su bili do sada važeći.

Članak 72.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika objavljuju se na način i prema postupku predviđenom za njegovo donošenje.

Ur. broj: 395/16.

Beli Manastir, 29.12.2017.

Ravnatelj
Darko Tolić, dipl. iur.

Ovaj Pravilnik objavljen je na oglasnoj ploči dana 30. prosinca 2016. godine i stupa na snagu dana 07. siječnja 2017. godine.

PRILOZI

PRILOG 1: OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN
(ČLANAK 27. ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU)

SUSTAV, PLAN I PROGRAMI OSPOSOBLJAVANJA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN

Sustav, plan i program osposobljavanja za rad na siguran način izrađen je u ustanovi kao pedagoški instrument kojim se preciznije utvrđuje način osposobljavanja za rad na siguran način, a po programu za obrazovanje predviđen je za određene vrste poslova. Izrada Programa za osposobljavanja može biti treća osoba koja udovoljava svim zahtjevima osposobljavanja.

SUSTAV OSPOSOBLJAVANJA

1. Karakteristike sustava
2. Sudionici osposobljavanja
3. Organizacijski oblik i trajanje osposobljavanja
4. Dokumentacija za osposobljavanje
5. Provjera znanja
6. Praktično osposobljavanje
7. Provjera praktične osposobljenosti
8. Svjedodžba-dokaz o osposobljenosti

KARAKTERISTIKE SUSTAVA

U okvirima DOMA susreću se razne razine opasnosti, koje se prema svojim značajkama uklanjaju ili smanjuju, odnosno sprečava ugrožavanje postupcima sigurnog rada. Sustavom osposobljavanja upoznaju se radnici s opasnostima i štetnostima, primjenjenim osnovnim pravilima zaštite i usvajaju primjenu potrebnih posebnih pravila zaštite.

SUDIONICI OSPOSOBLJAVANJA

Osposobljavanje se obavlja preko vanjske organizacije sa stručnjacima koji su izrađivali procjenu opasnosti i definirali potrebna znanja za smanjenje opasnosti i ugrožavanja po radnim mjestima.

ORGANIZACIJSKI OBLIK I TRAJANJE OSPOSOBLJAVANJA

Osposobljavanje se provodi u prostorijama i prostorima DOMA, u kojima su osigurani svi potrebni uvjeti za provedbu osposobljavanja za rad na siguran način. Sukladno opasnostima oblikovane su pojedine grupe radnika koji obavljaju iste ili slične poslove s istim opasnostima i štetnostima.

Za te skupine su izrađeni programi i utvrđeno je trajanje osposobljavanja za rad na siguran način.

DOKUMENTACIJA ZA OSPOSOBLJAVANJE

Za osposobljavanje se koriste:

- Plan i program osposobljavanja koji je obuhvaćen ovim materijalom,
- Priručnici, radne upute
- Prezentacija predavanja

PROVJERA ZNANJA

Za svaki program izrađen je test primjeren opasnostima i postupcima sigurnog rada. U testu su definirana

najvažnija znanja koja trebaju imati radnici, a koje podliježe provjeri.

PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJE

Praktično osposobljavanje obavljaju radnici koji imaju dokaze o provedenom osposobljavanju i dokaze o pouzdanim načinima prijenosa znanja.

TIJEK OSPOSOBLJAVANJA

Pristup osposobljavanju obuhvaća:

1 Pripremu radnog mjesta za osposobljavanje:

- Uredno postaviti radno mjesto
- Pripremiti ispravan stroj, alate i pomagala

2 Pripremiti radnika za obuku:

- Osloboditi ga straha i stresa, kako bi mogao paziti i jasno razmišljati
- Ustanoviti što o tome zna te nastaviti na tim temeljima
- Zainteresirati ga za rad i objasniti značaj njegova rada

3 Prikazati pravilan rad:

- Reći, ilustrirati, prikazati, pokazati najvažnije postupke
- Izlagati po šest novih ideja koje može pratiti i shvatiti
- Pojasniti ključnu točku presudnu za uspjeh izloženog
- Raditi polagano i strpljivo; brzina dolazi s iskustvom,
- Po potrebi ponoviti nejasno i dati dopunska objašnjenja

4 Izvođenje s korekcijama

- Pustiti ga da radi kako bi stekao osjećaj o poslu
- Uz ponovni rad neka izloži postupak i ključnu točku, pratiti izlaganje, ne prekidati, dopuniti izloženo
- Ispraviti pogreške pozitivnim pristupom bez demoraliziranja,
- Nastaviti sve dok niste sigurni da je usvojio znanja.

5 Praćenje

- Ostaviti ga da sam radi i pokaže što zna,
- Odrediti mentora-iskusnog radnika kom se može obratiti za pomoć,
- Često ga kontrolirajte, ispravljati i pohvaljivati napredak,
- Provjerite rezultate, postavljati pitanja,
- Reducirati poduku do samostalnosti

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN OPĆI DIO

Za ostvarenje rada na siguran način potrebno je osigurati određeno ponašanje i stvoriti navike rada na siguran način. Za to su predviđeni programi osposobljavanja koji su navedeni u procjeni opasnosti, odnosno u reviziji procjene opasnosti.

NAMJENA PROGRAMA

Program je namjenjen osposobljavanju radnika za rad na siguran način, uvažavajući vrste i opseg opasnosti utvrđene za odnosno radno mjesto i mjere zaštite na radu, koje se moraju primjenjivati prilikom obavljanja poslova i radnih zadataka radi uklanjanja opasnosti po život i zdravlje radnika.

CILJ PROGRAMA

Cilj programa je upoznavanje i osvješćivanje radnika u odnosu na utvrđene vrste i opseg opasnosti, koje mu prijete na radnom mjestu prilikom obavljanja poslova i radnih zadataka, i usvajanje mjera zaštite na radu radi otklanjanja tih opasnosti.

TEME I TEZE PROGRAMA

I. Opće osposobljavanje radnika

1. Stanje zaštite na radu u DOMU
 - a) Povrede radnika na radu:
 - lakše

- teže
- kolektivne
- smrtne
- profesionalne i
- druga oboljenja u vezi s radom
- b) Analiza povreda na radu radi utvrđivanja izvora i uzroka opasnosti
- c) Ekonomski gubici zbog povreda na radu
- 2. Prava, dužnosti, ovlaštenja i odgovornosti rukovoditelja prema odredbama Zakona o zaštiti na radu, propisa i Pravilnika o zaštiti na radu radnje.
- 3. Organizacija zaštite na radu:
 - a) Zakonske odredbe o zaštiti na radu
 - b) Statut poduzeća
 - c) Pravilnik o zaštiti na radu radnje:
 - osposobljavanje radnika iz zaštite na radu
 - poslovi s posebnim uvjetima rada
 - zaštita pri radu na sredstvima rada
 - osobna zaštita, sredstva i oprema
 - pružanje prve i liječničke pomoći
 - evakuacija i spasavanje
- 4. Psihofiziologija rada:
 - a) Sklonost ka povredama
 - imunizacija
 - senzibilizacija
 - predisponiranost
 - b) Posredni faktori koji uzrokuju povredu:
 - fizikalni uvjeti
 - psihološki uvjeti
 - organizacija rada
 - dani u tjednu
 - c) Neposredni faktori koji uzrokuju povredu na radu:
 - nedovoljna osposobljenost
 - nedovoljno psihofizičko stanje

II. Funkcionalno osposobljavanje

Teme i teze Programa predstavljaju slijedeće programske cjeline:

VRSTA OPASNOSTI	
1.	mehaničke opasnosti od predmeta obrade, alata, strojeva i dr.
2.	pad i rušenje
3.	prevelika fizička naprezanja
4.	nefiziološki položaj tijela
5.	psihofizička naprezanja
6.	električna struja
7.	opasnosti pri rukovanju opasnim radnim tvarima
8.	opasnosti od požara i eksplozija
9.	vruće tvari
10.	hladne tvari
11.	buka
12.	prašine
13.	vibracije
14.	štetna zračenja
15.	nepovoljna mikroklima
16.	neodgovarajuća rasvijeta

17.	biološke opasnosti
18.	siguran rad s računalom

Sadržajno su za svako radno mjesto utvrđene pojedinačne programske cjeline, a njihov izbor za odnosno radno mjesto prikazan je tablično.

Tablični prikaz programskih cjelina za utvrđene vrste opasnosti sastavni je dio ovog Programa.

Svaki radnik raspoređen na odnosno radno mjesto mora usvojiti programski sadržaj i programsku cjelinu utvrđenu za to radno mjesto.

Struktura programske cjeline sa razredom pojedinih tema i teza utvrđena je u Prilogu ovog Programa

NASTAVNA POMAGALA

1. Računalo
2. Priručnici
3. Radne upute

PROVJERA OSPOSOBLJENOSTI ZA SAMOSTALAN RAD

1. Razgovor s provjerom usvojenog znanja postavljanjem pitanja;
2. Testiranje usvojenog znanja radnika iz predmetne programske cjeline;
3. Praćenje rada radnika i donošenje odluke o rasporedu za samostalno obavljanje poslova i radnih zadataka.

PREGLED RADNIH MJESTA S NAZNAKOM SADRŽAJA PROGRAMSKIH CJELINA ZA UTVRĐENE VRSTE OPASNOSTI NA RADNIM MJESTIMA

Pregled radnih mjesta s naznačenim opasnostima i programskim cjelinama za osposobljavanje prikazan je u izrađenoj Procjeni rizika.

Izloženost opasnostima, štetnostima i naporima po mjestima rada																			
Šifra	Radno mjesto	Mehaničke ozljede	Pad i rušenje	Prevelika fiz. naprezanja	Nefiziološki položaj tijela	Psihofizička naprezanja	Električna struja	Opasne tvari	Požar i eksplozija	Vruće tvari	Hladne tvari	Buka	Prašine	Vibracije	Štetna zračenja	Nepovoljna mikroklima	Neodgovarajuća rasvjeta	Biološke opasnosti	Rad s računalom
1.	Ravnatelj		X			X			X										
2.	Socijalni radnik i Radni terapeut		X						X										
3.	Računovodstveno – administrativni poslovi		X		X				X										
4.	Medicinska sestra i njegovateljica	X	X	X					X									X	
5.	Fizioterapeut		X	X	X				X										
6.	Voditelj odjela prehrane i pomoćno tehničkih poslova (ekonom vozač)	X	X						X							X			
7.	Radnici u kuhinji	X	X						X	X						X			
8.	Skladištar - vozač	X	X						X							X			
9.	Domar/kućni majstor, električar, energetičar	X	X				X		X										
10.	Domar/kućni majstor, bravar	X	X				X		X					X					

11.	Rukovatelj centralnog grijanja - energetičar	X	X				X		X	X								
12.	Pralja - glačarica	X	X	X	X				X	X						X		X
13.	Čistačica	X	X						X				X			X		

**PRILOG PROGRAMU OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA
ZA RAD NA SIGURAN NAČIN**

PROGRAMSKE CJELINE

1. MEHANIČKE OPASNOSTI , TE MJERE ZAŠTITE NA RADU

1. Što su mehaničke opasnosti kod:
 - a) predmeta u stanju mirovanja
 - b) rukovanja predmetima
 - c) korištenja sredstava za prijenos robe i materijala
 - d) mogućnosti slobodnog pada predmeta
 - e) mogućnosti sudara s predmetima
 - f) korištenja ručnog alata i pribora
 - g) mogućeg zahvatanja od dijelova koji se pokreću
 - h) mogućeg odlijetanja dijelova i čestica
 - i) opasnosti od opekotina, smrzavanja i prehlada
 - j) pojave drugih nedefiniranih izvora opasnosti
 - k) kretanje pri radu
2. Kako eliminirati opasnosti za radnika?
3. Kako pružiti prvu pomoć u određenim situacijama?
 - A/ - prepoznavanje opasnosti pri radu
 - B/ - otklanjanje opasnosti
 - C/ - siguran rad bez opasnost

2. OPASNOSTI OD PADA I RUŠENJA

1. Mjesta rada na visini većoj od tri metra :
 - podesti,
 - platforme,
 - kosine,
 - montažne konstrukcije,
 - krovovi,
 - mostovi,
 - skele,
 - ljestve.
2. Način rada na visini većoj od tri metra kao uzrok povreda na radu.
3. Mjere zaštite na radu na visini većoj od tri metra.
4. Korištenje osobnih zaštitnih sredstava i opreme pri radu na visini većoj od tri metra.
5. Pružanje prve pomoći povređenim zaposlenicima :
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu ,
 - b) otklanjanje opasnosti ,
 - c) siguran rad bez opasnosti.

3. i 4. OPASNOSTI PRI TJELESNIM NAPREZANJIMA I NEFIZIOLOŠKOM

POLOŽAJU TIJELA, TE MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Što je:
 - a) tjelesno naprezanje:
 - trajanje rada,
 - raspored rada,
 - intenzitet rada,
 - laki (1 - 3 kg Kal/min)
 - srednje težak rad (3 - 6 kg Kal/min)
 - vrlo težak rad (6 - 11 kg Kal/min)
 - izvanredno težak rad (preko 11 kg Kal/min)
 - b) neofiziološki položaj tijela:
 - položaj tijela:
 - stajanje
 - sjedenje
 - čučanje
 - klečanje
 - naginjanje
 - ležanje
 - naprezanje pojedinih organa i sistema:
 - zamor
 - umor
 - premor
2. Kako eliminirati opasnosti za radnika?
3. Kako pružiti prvu pomoć u određenim situacijama?
 - A/ - prepoznavanje opasnosti pri radu
 - B/ - otklanjanje opasnosti
 - C/ - siguran rad bez opasnosti

5. RAD U UVJETIMA UČESTALOG STRESA I/ILI TRAJNE PSIHIČKE NAPETOSTI

1. Što je stres ?
2. Što je trajna psihička napetost ?
3. Kako ih prepoznati ?
4. Utjecaj stresa i trajne psihičke napetosti na zdravlje radnika ,
6. Mjere za smanjenje utjecaja stresa i trajne psihičke napetosti

6. OPASNOSTI OD ELEKTRIČNE STRUJE I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Što je električna struja?
2. Kako električna struja utječe na organizam čovjeka?
(treperenje, grčenje mišića, smrt)
3. Put protjecanja struje kroz tijelo
 - ruka - ruka
 - ruka - noga
 - ruka - tijelo
4. Jačina električne struje koja protiče kroz čovjekovo tijelo
 - max. 50 mA
5. Vrijeme protjecanja struje kroz čovječje tijelo
 - 0,2 ; 0,4 i 5 sek.
6. Zaštita od direktnog dodira dijelova elektroinstalacije i opreme pod naponom
 - izoliranjem,
 - pregradama ili kućištima,
 - preprekama,
 - postavljanja izvan dohvata ruke,
 - zaštitnim uređajima diferencijalne struje.
7. Zaštita od indirektnog dodira dijelova koji u slučaju kvara mogu doći pod napon
 - automatskim isklapanjem strujnog kruga,

- uporabom uređaja klase II ili odgovarajućom izolacijom,
 - postavljanjem u nevodljive prostorije,
 - lokalnim izjednačavanjem potencijala bez spajanja sa zemljom,
 - električnim odvajanjem.
8. Kako eliminirati opasnosti za radnika?
 9. Kako pružiti prvu pomoć u različitim situacijama ?
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu ,
 - b) otklanjanje opasnosti ,
 - c) siguran rad bez opasnosti.

7. OPASNOSTI PRI RADU S OPASNIM RADNIM TVARIMA I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Što su opasne radne tvari i štetnosti od istih?
 - kiselina, lužina i nagrizajućih tvari,
 - organskih otapala i razređivača,
 - metala i nemetala,
 - organskih i anorganskih spojeva.
2. Kako opasne radne tvari djeluju na zdravlje radnika?
3. Dozvoljene koncentracije?
 - maksimalno dopuštene koncentracije (GVI)
 - kratkotrajno dopuštene koncentracije (KGV)
 - biološka granična vrijednost
4. Mjere zaštite pri radu :
 - kontrola mjerenjem koncentracije štetnosti u zraku ,
 - zamjena štetnih materija u procesu proizvodnje ,
 - automatizacija i / ili mehanizacija tehnološkog procesa ,
 - hermetizacija tehnološkog procesa ,
 - ventilacija i ekshaucija,
 - korištenje osobnih zaštitnih sredstava
5. Kako eliminirati opasnosti za radnika ?
6. Kako pružiti prvu pomoć u odrađenim situacijama ?
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu ,
 - b) otklanjanje opasnosti ,
 - c) siguran rad bez opasnosti.
7. Opasne radne tvari kao uzrok povreda na radu i profesionalnih oboljenja ?
 - a) kratkotrajna izloženost
 - b) dugotrajna izloženost
8. Kako i kada koristiti osobna zaštitna sredstva i opremu ?
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu ,
 - b) otklanjanje opasnosti ,
 - c) siguran rad bez opasnosti

8. OPASNOSTI OD POŽARA I EKSPLOZIJA I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Osnovni pojmovi o eksplozivnim materijama
2. Osnovne mjere zaštite pri radu pri manipulaciji i uporabi eksplozivnih materija kod:
 - transportiranja
 - uskladištenja
 - korištenje
3. Osnovni pojmovi o zapaljivim materijama:
 - vrste zapaljivih materija:
 - krute
 - tekuće
 - plinovite
 - gorenje zapaljivih materija
 - uzroci gorenja

4. Mjere za spriječavanje izbijanja požara i eksplozija i početno gašenje požara
5. Sredstva za gašenje požara:
 - aparati
 - oprema
 - instalacije
6. Korištenje osobe zaštitne opreme
7. Pružanje prve pomoći povrijeđenim zaposlenicima:
 - a) - prepoznavanje opasnosti pri radu
 - b) - otklanjanje opasnosti
 - c) - siguran rad bez opasnosti

9. i 10. TERMIČKE OPASNOSTI I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

Vruće tvari ili predmeti:

- vrući ili užareni metali –zavarivanje, taljenje
- ostali vrući materijali pri obradi –staklo
- vrući materijali pri održavanju – strojevi
- para, vrela voda
- otvoreni plamen

Hladne tvari ili predmeti:

- hladni i smrznuti predmeti i proizvodi
- hladni mediji-plinovi tekućine
- hladni materijali pri održavanju - strojevi
- led

11. i 13. OPASNOSTI OD BUKE, VIBRACIJA I POTRESANJA I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Što je buka ?
2. Što su vibracije ?
3. Što su potresanja ?
4. Mjerenja i ispitivanje buke i vibracija ,
5. Utjecaj buke , vibracija i potresanja na zdravlje radnika ,
6. Mjere zaštite pri radu od utjecaja buke, vibracija i potresanja,
7. Korištenje osobnih zaštitnih sredstava i opreme :
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu,
 - b) otklanjanje opasnosti,
 - c) siguran rad bez opasnosti.

12. OPASNOSTI OD ŠTETNOSTI UZROKOVANIH PRAŠINAMA , PARAMA , DIMOVIMA, PLINOVIMA I AEROSOLIMA

1. Što su štetnosti uzrokovane prašinama, parama, dimovima, plinovima i aerosolima ?
2. Kako djeluju na zdravlje radnika ?
 - organske i anorganske prašine ,
 - metalne i nemetalne pare ,
 - različiti dimovi.
3. Mjere zaštite pri radu :
 - kontrola mjerenjem koncentracije štetnosti u zraku ,
 - zamjena štetnih materija u procesu proizvodnje ,
 - automatizacija i / ili mehanizacija tehnološkog procesa ,
 - hermetizacija tehnološkog procesa ,
 - ventilacija i ekshaucija ,
 - korištenje osobnih zaštitnih sredstava za zaštitu organa za disanje
4. Kako eliminirati opasnosti za radnika ?
5. Kako pružiti prvu pomoć u odrađenim situacijama ?
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu ,
 - b) otklanjanje opasnosti ,

c) siguran rad bez opasnosti.

14. OPASNOSTI OD ŠTETNIH ZRAČENJA I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Što su štetna zračenja ?
2. Vrste zračenja ?
 - električni valovi
 - infracrveni zraci
 - vidljiva svjetlost
 - ultraljubičasti zraci
 - X - zraci
 - gama zraci
 - elektromagnetska zračenja videoterminala
3. Kako djeluju na zdravlje radnika ?
 - a) kratkotrajna izloženost
 - b) dugotrajna izloženost
4. Mjere zaštite pri radu :
 - uporaba što slabijih zračenja,
 - povećanje udaljenosti od izvora zračenja,
 - skraćivanje trajanja ozračivanja,
 - stavljanje apsorbera na put zračenja,
 - korištenje osobnih zaštitnih sredstava.
5. Mjere zaštite pri radu na videoterminalima
6. Kako eliminirati opasnosti za radnika ?
7. Korištenje osobnih zaštitnih sredstava i opreme ?
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu ,
 - b) otklanjanje opasnosti ,
 - c) siguran rad bez opasnosti.

15. OPASNOSTI OD POREMEĆENIH TEMPERATURA, VLAŽNOSTI I STRUJANJA ZRAKA I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Što su to mikroklimatski uvjeti ?
 - a) temperatura radne okoline:
 - van prostorije
 - unutar prostorije
 - povećana temperatura (iznad 301 K),
 - smanjena temperatura (ispod 283 K),
 - efektivna temperatura (290,5 - 294,5 K).
 - b) brzina strujanja zraka
 - c) relativna vlažnost zraka
2. Što je "zona komfora" ?
3. Kako se ispituju i kontroliraju MKU u radnom prostoru i radnoj okolini ?
4. Kako djeluju na zdravlje radnika ?
 - a) kratkotrajna izloženost
 - b) dugotrajna izloženost
5. Mikroklimatski uvjeti kao uzrok povreda na radu i profesionalnih oboljenja ?
6. Mjere zaštite na radu pri nepovoljnim mikroklimatskim uvjetima:
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu ,
 - b) otklanjanje opasnosti ,
 - c) siguran rad bez opasnosti

16. OPASNOSTI OD NEPRILAGOĐENE RASVJETE I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Što je osvjetljenost ?
 - dnevna ,
 - umjetna ,
 - kombinirana.
2. Kontrola osvjetljenosti mjerenjem i ispitivanjem ?

3. Zahtjevi dobre osvjetljenosti utvrđeni standardima (JUS U. C9.100) :
 - veoma mali zahtjevi 30 - 50 lx
 - mali zahtjevi 50 - 80 lx
 - srednji zahtjevi 80 - 150 lx
 - veliki zahtjevi 150 - 300 lx
 - veoma veliki zahtjevi 300 - 600 lx
 - izvanredno veliki zahtjevi preko 600 lx
4. Osvjetljenost kao uzrok povreda na radu :
 - loša osvjetljenost ,
 - stroboskopski efekt ,
 - nerazpoznavanje boja.
5. Mjere zaštite pri radu u radnom prostoru , radnoj okolini i na mjestu rada:
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu,
 - b) otklanjanje opasnosti,
 - c) siguran rad bez opasnosti

17. OPASNOSTI OD BIOLOŠKIH ŠTETNOSTI - ZARAZA I MJERE ZAŠTITE PRI RADU

1. Što su biološke štetnosti?
 - virusi,
 - bakterije,
 - gljivice.
2. Kako djeluju na zdravlje radnika ?
 - a) kratkotrajna izloženost
 - b) dugotrajna izloženost
3. Mjere zaštite pri radu :
 - kontrola mjerenjem intenziteta štetnosti,
 - zamjena štetnih materija u procesu proizvodnje ,
 - automatizacija i / ili mehanizacija tehnološkog procesa ,
 - hermetizacija tehnološkog procesa ,
 - korištenje osobnih zaštitnih sredstava.
4. Kako eliminirati opasnosti za radnika ?
5. Kako pružiti prvu pomoć u odrađenim situacijama ?
 - a) prepoznavanje opasnosti pri radu ,
 - b) otklanjanje opasnosti ,
 - c) siguran rad bez opasnosti.
6. Biološke štetnosti kao uzrok povreda na radu i profesionalnih oboljenja ?

PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA KOJI ĆE OSPOSOBLJAVATI NEPOSREDNE IZVRŠITELJE

Savladvanjem ovog programa stječe se ovlaštenje za osposobljavanje radnika - neposrednih izvršilaca za rad na siguran način .

Neposredni rukovoditelj osposobljen po ovom programu, u pravilu vrši osposobljavanje radnika iz područja svoje uže struke.

Uvjeti koje mora ispunjavati neposredni rukovoditelj koji će vršiti osposobljavanje utvrđeni su u Pravilniku o radu, a u pravilu treba imati stručnu spremu jednaku ili višu od radnika kojeg osposobljava i tri godine radnog iskustva.

Koncepcija programa osposobljavanja

Program je koncipiran tako da polaznik izučava :

1. Zajedničke sadržaje koji obuhvaćaju :
 - značenje zaštite na radu,
 - Pravilnik o zaštiti na radu,
 - analitiku radnih mjesta sa stajališta zaštite na radu,
 - određena znanja i vještine iz psihofiziologije rada i andragogije
2. Posebne sadržaje koji obuhvaćaju :
 - karakteristike tehnološkog procesa,
 - vrste i opseg opasnosti na mjestima rada.

Stečena znanja i vještine omogućuju polaznicima samostalno organiziranje i izvođenje procesa osposobljavanja radnika za rad na siguran način.

Povezanost s drugim programima

Osposobljavanje neposrednih rukovodilaca za organizaciju i izvođenje osposobljavanja radnika za rad na siguran način, nastavlja se na programske sadržaje prethodnog stručnog obrazovanja. Poznavanje tehnološkog procesa i poslova nužno je potrebno da bi se mogli izvoditi na siguran način.

Zadatak programa

Programom se osposobljavaju neposredni rukovoditelji za organizaciju i izvođenje osposobljavanja radnika za rad na siguran način.

Nastavni plan

Nastavna cjelina

1. Značenje zaštite na rad u radnji
2. Organizacija zaštite na radu
3. Psihofiziologija rada
4. Osnove andragogije i ergodidaktike
5. Vrste i opseg opasnosti u radnji i pravila zaštite na radu
6. Postupak utvrđivanja vrsta i opsega opasnosti
7. Kategorizacija radnih mjesta u radnji prema opsegu opasnosti

Nastavni program

C J E L I N A		T E M A
1.	Značenje zaštite na radu u DOMU	<ul style="list-style-type: none"> - Osljede na radu u radnji, - Analiza ozljeda na radu u radnji - Ekonomski gubici zbog ozljeda na radu i profesionalnih oboljenja
2.	Organizacija zaštite na radu	<ul style="list-style-type: none"> - Zakonske odredbe o zaštiti na radu - Pravilnik o radu - Pravilnik o zaštiti na radu <ul style="list-style-type: none"> - o osposobljavanju za rad na siguran način - o poslovima s posebnim uvjetima rada - o zaštiti na radu na sredstvima za rad - o osobnim zaštitnim sredstvima - o pružanju prve i liječničke pomoći - o evakuaciji i spasavanju - o vođenju evidencija
3.	Psihofiziologija rada	<ul style="list-style-type: none"> - Sklonost ka ozljedama <ul style="list-style-type: none"> - imunizacija - senzibilizacija - predisponiranost - Posredni faktori koji uzrokuju ozljede <ul style="list-style-type: none"> - fizikalna radna sredina - psihološka radna sredina - organizacija rada - dani u tjednu - Neposredni faktori koji uzrokuju ozljede <ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna sposobnost za zvanje - opće funkcionalne karakteristike živčanog sistema - opće nedovoljno psihofiziološko stanje - borba protiv ozljeda
4.	Osnove andragogije i ergodidaktike	<ul style="list-style-type: none"> - obrazovni proces - polaznici (predznanje, motivacija) - didaktički principi - metode osposobljavanja - izrada izvedbenog plana i programa - priprema za izvođenje osposobljavanja - izvođenje procesa osposobljavanja - provjera osposobljenosti

5.	Vrste i opseg opasnosti na radnim mjestima u DOMU i mjere zaštite na radu	<ul style="list-style-type: none"> - Vrste opasnosti - tjelesna naprezanja - mehanički izvori opasnosti - opasnosti od električne struje - štetnosti uzrokovane parama i dimovima - kemijske štetnosti - buka, vibracije i potresanja - osvjetljenost - zračenja - mikroklimatski uvjeti - biološke štetnosti - rad na visini - opasnost od požara i eksplozija - tehničko tehnološke mjere u poduzeću - organizacione mjere - osobna zaštitna sredstva
C J E L I N A		T E M A
6.	Postupak utvrđivanja vrsta i opsega opasnosti	<ul style="list-style-type: none"> - cilj analize radnih mjesta - opći podaci u analizi radnih mjesta - opis poslova s naznakom vrsta i opsega opasnosti - osobna zaštitna sredstva
7.	Kategorizacija radnih mjesta u poduzeću prema stupnju opasnosti	<ul style="list-style-type: none"> - pregled vrsta opasnosti utvrđenih analizom - kategorizacija radnih mjesta u poduzeću prema stupnju opasnosti
<p>Provjera osposobljenosti se sastoji od praktičnog zadatka koji obuhvaća za konkretni program iz radnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priprema neposrednog rukovodioca za osposobljavanje - prijem radnika - izvođenje procesa osposobljavanja - provjera osposobljenosti radnika 		

PROGRAM O-R – PROGRAM OSPOSOBLJAVANJA RADNIKA ZA RAD NA SIGURAN NAČIN KOD RADA S RAČUNALOM

1. NAMJENA PROGRAMA

Program je namijenjen osposobljavanju radnika za rad na siguran način kod rada s računalom, sukladno vrstama i jačini opasnosti utvrđenih za radno mjesto i potrebe primjene pravila zaštite na radu koje treba primijeniti kod obavljanja poslova na radnom mjestu. Njihova primjena smanjuje opasnost i sprječava ugrožavanje zdravlja i života radnika.

2. CILJ PROGRAMA

Program treba:

- upoznati radnike s opasnostima i štetnostima, te mogućim ugrožavanjima zdravlja i života radnika kod obavljanja poslova na radnom mjestu s računalom,
- pravilima zaštite na radu koje treba primijeniti radi smanjenja opasnosti i sprječavanje ugrožavanja na radnom mjestu i tijekom rada.

•

3. TEME PROGRAMA

- **PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI POSLODAVCA I NJEGOVIH OVLAŠTENIKA, OSOBA NA RUKOVODNIM MJESTIMA I OSTALIH RADNIKA PREMA ODREDBAMA ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU I PRAVILNIKA O ZAŠTITI NA RADU**
- **ORGANIZACIJA PROVEDBE ZAŠTITE:**
- **ZAKONSKI PROPISI,**
- **INTERNI PROPISI:**
 - osposobljavanje radnika za rad na siguran način, upućujuća sigurnost na radu, poslovi s posebnim uvjetima rada
- **ELEMENTI RADNOG MJESTA S RAČUNALOM**
 1. OPREMA
 2. ZASLON
 3. TIPKOVNICA
 4. MIŠ
 5. RADNI STOL ILI RADNA POVRŠINA
 6. DRŽAČ ZA PREDLOŠKE
 - **PROGRAMSKA OPREMA**
- **RADNI OKOLIŠ**
 1. OSVJETLJENJE,

2. MIKROKLIMATSKI UVJETI,
3. BUKA,
4. ZRAČENJA

- VJEŽBE RASTEREĆENJA
- PROVEDBA PROGRAMA

4.NASTAVNA POMAGALA

Za odvijanje uspješne nastave koriste se materijali projicirani na računalu.

5. NAČIN PRIJENOSA ZNANJA

Način prijenosa znanja je putem predavanja i praktičnih vježbi uz korištenje pripučnika i metode samoobrazovanja.

6.PROVJERA ZNANJA

Provjera znanja vrši se ispunjavanjem testova i razgovorom

PROGRAM O-3 OSPOSOBLJAVANJE POSLODAVCA, POVJERENIKA I OVLAŠTENIKA

NAMJENA PROGRAMA

Program je namijenjen osposobljavanju ovlaštenika poslodavca i povjerenika radnika DOMA. To su osobe koje su ovlasti dobile temeljem odluke i ugovora o radu ili ovlasti radnika.

CILJ PROGRAMA

Program treba:

prikazati opasnosti i ugrožavanja u DOMU,
prikazati pravila zaštite i načine primjene,
definirati postupke zaštite vezane uz rukovođenje ljudima,
upoznati ih s suvremenim pristupima organizacije DOMA..

TEME PROGRAMA

1. Kauzalni lanac i načini djelovanja na sprečavanje nezgoda:
 - ◆ potencijali, rizici prijelaza,
 - ◆ prijelazne energije,
 - ◆ otpornosti tijela čovjeka,
 - ◆ opasnosti i štetnosti,
 - ◆ štetne posljedice, stanje zaštite u Ustanovi.
2. Postupci zaštite
 - ◆ djelovanje na opasnost,
 - ◆ sprečavanje ugrožavanja
 - tehnička sigurnost,
 - korištenje osobnih sredstava zaštite
 - sigurnost upućivanjem,
 - ◆ pravila zaštite na radu
 - osnovna i posebna,
 - propisana i priznata,
 - slijed primjene,
 - proces primjene
3. Organizacija provedbe zaštite
 - ◆ Zakonski propisi
 - Zakon o zaštiti na radu
 - Prateći propisi
 - Normativno reguliranje u DOMU.

- ◆ Suvremena organizacija
 - Statika organiziranja
 - Dinamika organizacije
 - Psihosocijalna organizacija
 - Organizacijska kultura
 - Obrazovna organizacija
- ◆ Posebni zahtjevi glede zaštite na radu
 - osposobljavanje za rad na siguran način,
 - poslovi s posebnim uvjetima rada,
 - osiguranje i korištenje ispravnih sredstava rada,
 - mjere zaštite u radnom prostoru,
 - osobna sredstva zaštite,
 - provedba upućujuće sigurnosti,
 - evakuacija i spašavanje
 - prva i liječnička pomoć
 - isprave, evidencije,
 - provedba internog nadzora.
- 4. Čovjek-subjekt i objekt zaštite
 - ◆ osnove djelovanja ljudi
 - ponašanje,
 - vaga motivacije i motivi,
 - stvaranje navika i odvikavanje
 - ◆ procesi učenja
 - prijenos informacija
 - zakon učenja,
 - načini prijenosa informacija
 - ◆ djelovanje na ljude
 - motivi
 - motivacije
 - poticaji
- 5. Unapređenje zaštite
 - ◆ stanje zaštite
 - analize opasnosti,
 - analize proteklih događanja,
 - pouke u cilju unapređenja.
 - ◆ aktivnosti unapređenja
 - programiranje unapređenja,
 - planiranje i terminiranje provedbe zaštite,
 - osiguranje uvjeta provedbe
 - ◆ ekonomski efekti unapređenja
 - troškovi provedbe
 - efekti unapređenja
 - mogući gubici zbog manje razine zaštite.

NAČIN REALIZACIJE

NASTAVNA POMAGALA

Za odvijanje uspješne nastave koriste se materijali na računalu, priručnik i radne upute.

NAČIN PRIJENOSA ZNANJA

Prijenos znanja je putem predavanja i praktičnih vježbi. Za pojedina područja se mogu koristiti skripta ili knjige i metoda samoobrazovanja.

PROVJERA ZNANJA

Provjera znanja se vrši ispunjavanjem testova i razgovorom.

PRILOG 2: POPIS OPREME ZA PRUŽANJE PRVE POMOĆI I MJESTA ZA SMJEŠTAJ (ČLANAK 56. ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU)

Osobama određenim za pružanje prve pomoći stavlja se na raspolaganje potrebna oprema :

1. 10 sterilnih prvih zavoja
2. 4 kaliko zavoja dužine 5 m a širine 8 cm.
3. 2 flasterska zavoja.
4. omota sterilne gaze.
5. 2 omota vate po 25 g.
6. 1 paket staničevine za oblaganje udlaga.
7. 2 trokutna rupca i 4 sigurnosne igle.
8. 4 elastična zavoja za fiksaciju udlaga različite veličine.
9. 4 vatirane udlage različitih veličina za imobilizaciju prijeloma kostiju (2 komada Kramerovih udlaga po 100 cm i 2 komada po 50 cm dužine i 10 cm širine) ili odgovarajući broj pneumatskih udlaga.
10. 6 komada naprstaka od kože u tri veličine.
11. 1 anatomska pinceta.
12. 1 škare obične i jedne za rezanje zavoja sa zavrnutom glavicom.
13. 2 bočice 2~n dezola,
14. 250 g natrijeva bikarbonata (soda bikarbona),
15. 100 g soli, parafinsko ulje, aktivni ugljen,
16. 500 g 70% alkohola.f

Ako na mjestu rada istodobno poslove obavlja više od 20 radnika, na svakih daljnjih 50 radnika mora se osigurati osnovni sanitetski materijal u količini i vrstama ovisno o učestalosti i vrstama ozljeda.

Prostorije, prostori, ormarići ili torbe s osnovnim ili dodatnim sanitetskim materijalom, te nosila i druga oprema za spašavanje nalaze se :

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____

10. _____

(navesti mjesta ili osobe)

U svakom ormariću su imena radnika osposobljenih za pružanje prve pomoći i brojevi telefona, naziv najbliže zdravstvene ustanove i broj telefona te pisane upute za pružanje prve pomoći.

OSNOVNE UPUTE ZA PRUŽANJE PRVE POMOĆI

Kada je potrebno pružiti prvu pomoć, pridržavajte se ovih osnovnih pravila:

- Izbjegavajte uzrujanost ili paniku !
- Pažljivo provjerite o čemu se radi !
- Ako je potrebna trenutačna akcija, da bi se spasio život (umjetno disanje, masaža srca, zaustavljanje krvarenja i sl.) primijenite bez odgađanja potrebiti postupak !
- Nikad ne pomičite (prenosite) teško ozljeđenog osim ako je potrebno zaštititi ga od neposredne opasnosti !
- Pošaljite odmah po liječnika ili drugu stručnu osobu !
- Pozovite hitnu pomoć, policiju ili vatrogasce, ako je to potrebno!

PRVA POMOĆ		
Ozljeda (oboljenje)	Simptomi	Postupak
1	2	3
Krvarenje iz arterije	Šiktanje svetlocrvene krvi iz rane. Bljedilo kože, ubrzani puls, površno disanje i nesvjestica su znakovi iskrvarenja.	Prekriti ranu sterilnim zavojem koji čvrsto prilježe. Primjeniti ručni pritisak, povesku - Esmarch ili improviziranu traku. Označiti vrijeme stavljanja poveske. Poveska se stavlja između rane i srca. Utopliti, dati tekućine ako je pri svijesti, transport u zdravstvenu ustanovu u ležećem položaju.
Krvarenje iz vene	Stalan, jednoličan mlaz tamnocrvene krvi.	Sterilna gaza (tampon) na ranu i čvrsto stegnuti zavoj.
Krvarenje unutarnje (iz grudnih i trbušnih organa)	Iskašljavanje i povraćanje krvi, te krv u stolici i mokraći. Bljedilo lica (kože), žeđ, ubrzani puls, otežano disanje ili nesvjestica mogu biti jedini znakovi.	Ozljeđeni treba ležati s uzdignutim uzglavljem. Hladni oblog ili vrećica s ledom na mjestu odakle se pretpostavlja krvarenje. Spriječiti šok. Transport u zdravstvenu ustanovu.
Iščašenje zgloba	Promjena oblika zgloba, otekline, bol. Ograničena gibljivost zgloba.	Iščašeni zglob imobilizirati (učvrstiti) i ne pokušati vratiti u normalno stanje. Hladni oblozi na zglob.
Prijelomi kostiju (frakture) jednostavne	Otekline, iskrivljenje, bol, nemogućnost da se pokrene ud.	Spriječiti pokretanje prelomljene kosti pomoću udlage.

Frakture (prijelomi kostiju) složene	Otvorena rana, kost izbija na površinu, krvarenje.	Zaustaviti krvarenje, prekriti ranu sterilnim zavojem, primijeniti udlage.
Frakture (prijelomi) glave	Moguće krvarenje iz nosa, usta i uha. Često i gubitak svijesti.	Prekriti ranu. Utopliti ozljeđenog i osigurati mu mir. Sprečavanje šoka. Oprezan transport.
Strano tijelo u oku	Bol, zasljepljenje, suzenje.	Čistim rukama povući gornju vjeđu preko prsta i izvinuti. Strano tijelo izvaditi vrhom gaze ili čiste marame. Oprez! Ukoliko su zabodena u oko i ne mogu se izvaditi na gore opisan način - ne dirati. Potražiti liječničku pomoć.
Otrovanje kiselinama i lužinama (progutano)	Bolovi u ustima i trbuhu. Povraćanje. Vidljive nagrizotine (kraste) na ustima. Opće teško stanje.	K i s e l i n e : dati odmah mlijeko, bjelance od jajeta, suspenziju magnezijeva oksida, čak i sapunicu. Ne ispirati !! L u ž i n e : dati piti razrijeđenu octenu kiselinu ili razrijeđeni limunov sok, mlijeko sa sirovim jajetom.
Opekline oka kiselinama i lužinama	Otok vjeđa, crvenilo, suzenje, jaka bol.	K i s e l i n e : ispirati oko vodom ili fiziološkom otopinom. L u ž i n e : ispirati oči vodom.
Kemijske opekotine kože	Crvenilo, kraste, bol.	Skinuti zagađenu odjeću i obuću, temeljito ispirati kožu vodom.
Otrovanja zagušljivim plinovima	Mučnina, glavobolja, malaksalost. nesvijestica, poremećaj disanja.	Izvesti otrovanog iz zatrovane atmosfere na čist zrak. Umjato disanje.
Električni udar	Nesvijest, prestanak disanja, ne čuje se rad srca, eventualno opekline na mjestu kontakta sa strujom.	Ukloniti izvor električne struje, uz mjere osobne sigurnosti. Odmah primijeniti umjetno disanje i masažu srca.
Toplinski udar i sunčanica	Glavobolja, vruća i suha koža, gubitak svijesti, ubrzani slabiji puls, disanje površno.	Bolesnika poleći s uzdignutim uzglavljem u hladovinu ili dobro prozračenu prostoriju. Smanjiti temperaturu tijela hladnim oblozima. Ako je pri svijesti dati mu hladne napitke uz dodatak kuhinjske soli.
Opekline	Crvenilo, mjehurići, isprženo tkivo.	Odjeću s oprženog mjesta ne trgati. Ako se ne može skinuti obrezati odjeću. Opečeno mjesto zaviti sterilnim suhim zavojem. Davati napitke. Preporučuje se 3 g soli i 1 g soda bikarbone na litru vode.
Smrztotine	Bljedilo kože, kasnije otekline i mjehuri.	Opći postupak kao kod smrznuća. Povrijeđeni dio tijela lagano utopli.
Smrznuće	Ukrućivanje udova i mišića. Usporenje disanja, duboka nesvijest. Smrznuti dio je blijed.	Utopljavati postepeno i polako. Kod nesvijesti umjetno disanje, a kada dođe k sebi topli napici i utopli ga.
Zagušenje	U z r o c i : Vješanje, utapljanje, strano tijelo u dišnim putevima i sl. Z n a k o v i : plavkasta boja lica, strah, široke zjenice, nesvijest.	Osloboditi dišne puteve, iznijeti na svjež zrak. Primijeniti umjetno disanje i masažu srca.
Nesvijestica	Bljedilo, malaksalost, hladni znoj, gubitak svijesti.	Poleći onesviještenog s malo uzdignutim donjim udovima, utopli. Ako ne diše umjetno disanje.
Ugriz zmija	Tragovi ugriza, otok, bol.	Staviti povesku iznad ugriza, rezom spojiti oba mjesta ugriza, istiskati ranu. Dati ugrizenom dosta tekućine. Osigurati mir.

Borba protiv šoka	Ozljeda i bolovi mogu izazvati stanje koje nazivamo šok. Z n a k o v i š o k a : Bljedilo, hladni znoj, ubrzani puls, proširene zjenice.Površno disanje.Pri svijesti ali ne mari za zbivanja oko sebe.	Pokriti osobu u šoku, ali ne pregrijati.Dati mu da pije napitke, ako je pri svijesti.Ublaženje bolova.Sredstva za smirenje.Transport pogoršava stanje kod bolesnika u šoku.
-------------------	--	---